GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 77.** 7. Lipca 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Gazeta Preszburgska z d. 13. Czerwca zawiera: Postrzeżenia Izby Magnatów, przesłane Stanom w końcu posiedzenia 113 względem Poselstwa tychże nad naywyższą Rezolucyią z d. 29. z. m. rozważane są przez Stany na codziennych posiedzeniach cyrkularnych.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańską.

Podług wiadomości Londyńskich, przedstawiony był w Guatimala (środkowey Ameryce) w d. 4. Lutego Kommissarz Niderlandzki Pułkownik Quartel Prezydentowi Rzeczpospolitey. Rząd Peruwiański przedać chce wszystkie kopalnie, które się w kraiu znayduią, lecz przynaymniey żąda za nie 3 mil. piastrów. Dotąd dawano mu tylko 2 1/2 mil.

Podług nowego systematu cłowego przez Rząd Kolumbiyski przyiętego, towary z tych kraiów, które przyznały niepodległość Kolumbii, opłacać będą tylko 10 procentu od faktury, ieżli ta zawidziana iest przez Konzula Kolumbiyskiego wtym kraiu, z którego pochodzi towar.

Eskadra Hiszpańska złożona z okrętu liniowego, Guerrero, który przed trzema miesiącami wypłynął z Kadyxu, 5 fregat, 3 korwet i 1 galioty stoi na teraz w St. Jago de Kuba, gdzie czeka na posiłki z Hiszpanii. Trzech Jenerałów brygady przybyło z Hiszpanii do Kuby, aby pomagali do obrony tey wyspy.

Gazety Londyńskie udzielaią następuiącey wiadomości wyiętey z pisma północno Amerykańskiego *the Commercial Advertiser*, z Rio-de-Janeiro z d. 26. Marca: Odebraliśmy doniesienie, że Jenerał Kolumbiyski Sucre wszedł w znaczney sile do Paraguay i wziął w niewolę Doktora Francia. Niebyłoby rzeczą niespodziwaną, gdyby swoy pochód ku tey stronie obrócił; lecz gdyby eskadra Chiliyska krążyła przy naszych brzegach, handel nasz wieleby ucierpiał.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Wiadomości z Nowego-Yorku z d. 5. Maia zawieraią co następuie: Jak w północnych Państwach naszego Związku od czasu ostatniey woyny z Angliią zaprowadzone warstaty prządzenia i tkania bawełną surową z południowych Państw pochodzącą, iuż nam znaczną część ilości potrzebney tego materyiału dostarczaią, takteż zamyślaią podobnie zaprowadzić u nas uprawę iedwabiu i wyrabianie materyy iedwabnych.

W d. 2. t. m. Dr. Reusselear imieniem Wydziału towarzystwa rolniczego przełożył Izbie Niższey raport z tego przedmiotu, którego uchwalono wydrukować 2000 exemplarzów. Z tego raportu dotyczącego się szczególniey szczepienia drzew morwowych i pielęgnowania iedwabników, wypływa, że owe, iest drzewem kraiowem Zjednoczonych Stanów i że kray ten od północney do południowey granicy iedwab wydawać może. Już roku 1779 wywieziono więcey iak 10000 funt. kokonów z Georgii do Anglii, lecz woyna o niepodległość przerwała postęp tey gałęzi zarobkowości. W Pensylwanii i w południowych Hrabstwach Państwa Nowego-Yorku zaprowadzone były Perskie drzewa morwowe i wydawały iedwab. W Mansfield w Państwie Konnectikut ieszcze 1779 robiono 200 funt iedwabiu do użycia, a 1810 w Hrabstwie Windham wyrabiano za 27373 dolarów iedwabiu. Atoli wysoka cena mąki za granicą większą korzyść wskazała uprawy zboża i dla tego zaniedbano uprawę iedwabiu. Teraz, że ten stosunek rzeczy własnie przemienił się, zatem nietylko, że uprawa iedwabiu iest dogodną ale nawet korzystną. Powiększaiące się zużycie towarów iedwabnych w Zjednoczonych Stanach wynosiło, mianowicie:

Roku	wprowadzono	wyprowadzono
1821	za 4,486,924 dol.	za 1,057,233 dol.
1822	— 6,480,928 —	— 1,016,262 —
1823	— 6,713,771 —	— 1,512,449 —
1824	— 7,203,334 —	— 1,816,523 —
1825	— 10,271,527 —	— 2,505,732 —
	35,156,484 —	— 79,08,209

Zaś ubywaiący wywóz zboża czynił:

1817	za 20,374,000 dol.
1819	— 15,388,000 —
1824	— 6,799,246 —
1825	— 5,717,997 —

Aby zgubnym skutkom przywozu, który doszedł do 10 mil., podczas gdy wywoz tylko 5

mil. wynosi, zapobiedz, przełożył Wydział, aby za przykładem Anglii (gdzie teraz w południowey Irlandyi przez prywatne przedsiębierstwa zasadzono miliony drzewa morwowego z południowey Francyi) ile możności wspierać i rozszerzać naukę pielęgnowania tego drzewa iakoteż iedwabników i wyrabianie iedwabiu. Ponieważ rola morwami zasadzona iest w stanie wydać 5 do 600 funt. surowego iedwabiu, zatem sądzi Wydział, iż gdyby wieśniacy posiadali dostateczną naukę w tey mierze, chwyciliby się chętnie sposobności zamieniania z korzyścią pól ornych na szkoły drzew morwowych. Poczem uchwalono ułożyć zupełne i łatwe do pięcia dzieło względem wszystkich przedmiotów do reprodukcyi iedwabiu, i takowe przełożyć Kongresowi w następnem posiedzeniu.

Hiszpaniia.

Gazeta z d. 1. Czerwca zawiera następuiący raport o bandzie Korony: »Ponieważ Rząd dał rozkazy Jeneralnemu Kapitanowi Andaluzyi, w celu przedsięwzięcia nayprędszych i naydzielnieyszych środków, aby prowincyie pod iego rozkazami będące oczyścić z bandy Korony, zatem donosi teraz Jeneralny Kapitan, że banda ta w połowie Maia zupełnie rozproszona i Korona iak wielu zapewnia uciekł do Gibraltaru. Podług innych równie godnych wiary doniesien czterech współwinnych udało się do Estremadury a dwóch ukryło się w mieście Antequera. Z całey bandy pozostało tylko dwóch; z tych ieden Centono poległ od siodmey kolumny, drugi Rosales, zniknął i niewiedzieć gdzie iest. — Nieprzyiaciele porządku z powodu organizacyi tey bandy rozboyniczey rozsiewali niepokoiące wieści, i bandzie Korony, o którey mówili że codziennie wzrasta przypisywali polityczne zamiary, podczas gdy ta miała tylko na celu rozboie. Atoli i tą razą skutek zawiodł nadzieie naszych wewnętrznych nieprzyiaciół, banda została rozproszoną, i ieżli niektórzy z członków dotąd umieli unikać surowości praw, przecież nie długo zasłużoney kary uchodzić będą. Władze ścigaią ich ciągle, i nieprzestaną pierwey, aż towarzystwo zostanie pomszczone.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług wiadomości z Londynu z d. 17. Czerwca ukończono wybory dla starego miasta, City. Reprezentantami tegoż zostali wybrani PP. Thompson, Ward, Waithman i Wood. Trzey ostatnie są za Katolikami. Uniwersytet Kambrydzki wybrał Jeneralnego Prokuratora Copley i Ministra Woyny Lord Palmerstona, którzy przychylni są Katolikom.

P. Brougham dla Westmorelandyi usunięty przez potężne stronnictwo Lowthera, zdaie się atoli że pewnie obrany będzie z Winchelsea i wraz z Dr. Lushingtonem ma naywięcey za sobą głosów w Tregonay.

Zawzięty nieprzyiaciel Ministrów Jenerał Palmer na wyborach tego mieysca, z którego dotąd był wybrany, nie utrzymał się.

Cobbett miał iuż w Prestonie 165 głosów iednak nie ma nadziei, ponieważ iego współubiegacze mieli iuż 403, 253 i 217

Hunt ukazał się na wyborach w Taunton, gdzie zaszły bitki.

Wyrok sądu umarłych w Carlisle względem dwóch ludzi podczas wyborów zabitych następuiący iest osnowy: »Że śmierć Izabelli Pattinson i Mary Birell pochodzi od kul z wystrzału żołnierzy 55 pułku piechoty; że w skutek odczytania aktu o rozruchach, pospólstwo nie rozeszło się, i żołnierze mieli z początku słuszność dać ognia z swoiey broni; atoli Przysięgli muszą wyiawić swoie zdanie, że poźniey nieprzestawali nie ostrożnie i nie rozważnie strzelać, a to do domów prywatnych, gdzie zdawało się, że nie było potrzeby, że z innych względów przypadki śmierci były stosunkowe.«

P. Huskisson i Jenerała Gascoyne, iak wiadomo wybranych na Członków z Liverpoolu, niesiono w tryiumfie w krzesłach przez miasto. Jednakże pierwszy nie dobrze położony u cieśli okrętowych, ponieważ w skutek przez niego przełożonego a przez Parlament przyiętego bilu, okręty Angielski mogą być w pewnych przypadkach w portach obcych naprawiane. P. Huskisson chciał tę ważną klassę rzemieślników dla Liverpoolu wprawić w dobry humor, i uczynił w mowie do wyborców następuiace porównanie.« Jakież byłoby położenie mieszkańców Liverpoolu środ dopiero wystawionych stosunków? Wiemy wszyscy, że w podziale radości i cierpień życia, które wprawdzie szczególnem się zdaie, lecz, że pochodzi od Opatrzności iest sprawiedliwem; boleści, które nam towarzyszą przy wniyściu na świat są losem naypięknieyszey i naysłabszey części rodzaiu ludzkiego. Cożby się stało z ludnością Liverpoolu, gdyby osoby wezwane w tych bolesnych, niebezpiecznych chwilach, zmowiły się i niechciały takowych ulżyć i oddalić, a wraz niedopuścić, aby kto inny to uczynił? Odmówiłżeby mąż żonie, eby ią zawieziono do Irlandyi, gdzie znalazłaby usłusznieyszych akuszerów i baby położne? Oyczyzna iest naszą wspólną matką. Mamyż być nieczułymi świadkami iey kłopotu i ucisku? Możemyż być świadkami iey nieszczęść, niedaiąc iey pomocy, którey potrzebnie, a którą iesteśmy dać iey w stanie.«

Francyia.

Król przyymował w d. 14. Czerwca Prezydenta i Sekretarzy Izby Deputowanych, którzy mieli zaszczyt złożyć Monarsze proiekt do ustawy w dniu owym przyięty, a dotyczący się budżetu na rok 1827.

Dwór chciał w d. 20. Czerwca włożyć trzech miesięczną żałobę po Elżbiecie Cesarzowey Rossyyskiey.

W Izbie Deputowanych na ostatnich cztérech posiedzeniach w dniach 11., 12., 13. i 14 Czerwca toczyły się obrady nad budżetem dochodów, i iak iuż donosiliśmy, zostały ukończone. Nayważnieyszy był wniosek P. Royer-Collarda. Uczynił ón uwagę, że podatki stałe iuż dotąd o 72 miliony zmnieyszone podług naynowszego budżetu znowu 19 mil. spadną i w ogóle wynosić będą 91 mil. mniey, niżli roku 1818. (Co być może przez powiększenie podatków niestałych i wielką ilość, którą takowe czynią.) Atoli zmnieyszenie to tak bardzo zmnieysza liczbę wyborców, iż koniecznie Konstytucyia reprezentacyyna nieodzownie przytém cierpi. Słusznie należałoby w tey mierze coś uczynić. Przed następnemi wyborami potrzebaby odmienić stósownie artykuły 38. i 40. Konstytucyi.

Minister Skarbu broniąc zmnieyszenia podatków stałych wskazuie potrzebę położenia tamy coraz powiększaiącemu się rozkawałkowaniu własności gruntowey, podkopuiącemu posady urządzeń potrzebnych dla dobra kraiu. Jako rezultat badań w tey mierze przedsięwziętych, aby mieć wyobrażenie o têm wzmagaiącém się rozkawałowaniu gruntowney własności, należy przywieść, co następuie: W klassie płacących podatki, która wynosi mniey niżli 20 fr. rocznie podatków stałych, powiększyła się liczba na nowo o siedmnastą część. Zaś w klassie po latowey od 21 do 30 fr. ubyło siedmnaście części, w klassie podatkowey od 31 do 50 fr. dwanaście części, w klassie podatkowey od 50 do 100 dziewięć części, w klassie od 100 do 500 siedm części, w klassie od 500 do 1000 pięć części, od 1000 i więcey cztery części. Tak więc powiększyła się tylko liczba właścicieli gruntowych, i to naymnieу płacących, podczas gdy wszystkie inne a mianowicie w iedney w stosunku iey ważności dla kraiu postępuiącey proporcyi, zmnieyszyły się. Wszystko to musiało zwrócić uwagę Rządu, i Ministrowie osądzili za potrzebę, pomówić w Izbie przy sposobności, zkądby dowiedzieć się można, w iakim stosunku były dawniey podatki gruntowe, a w iakim na teraz się znaydują. Z resztą gdyby P. Royer-Collard zastanowił się był nad inną częścią podatków, które daią prawo do wyboru, byłby miał rezultat, któryby go względnie obiawionych przez niego troskliwości bardzo był zaspokoił. Dochód z podatku patentowego podniósł się od 1814. od 15 do 23 mil., zaś ogólna ilość podatków gruntowych w tym czasie o kilka centymów, a nawet podatek osobisty i od ruchomości tylko o 1 centymę.

Niemcy.

Owdowiała Królowa Bawarska wraz z Xiężniczkami Maryią i Ludowiką ziechała w dniu 16 Czerwca wieczorem z Willingen do Karlsruhe, wysiadła w domu Margrabiny Amalii i po godzinie 8. udała się w dalszą podróż do Baden.

Gazeta w Monachium wychodząca donosi pod d. 22. Czerwca: Dowiaduiemy się z Drezna, że Jey król. mość Xiężna Amaliia, Małżonka Jego król. mości Xięcia Jmci Saskiego iest w ciąży. To radośne zdarzenie miało być ogłoszone d. 18. t. m. na tamecznym król. Dworze.

Xiążę Nassauski powracaiąc z Szwaycaryi, przeieżdżał w d. 15. Czerwca przez Moguncyią do Bieberich.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 18. Czerwca. —

Przez Postanowienie Xięcia Namiestnika Królewskiego z d. 9. Sierpnia r. z. zaprowadzone zostały Składy Rządowe na wełnę w Warszawie, Łęczycy i Kaliszu, dla ułatwienia fabrykantom możności opatrywania się w wełnę kraiową. Chcąc zapewnić dla fabrykantów zapas wełny w tych składach, wydane są rozporządzenia, ażeby właścicielom przywożącym wełnę na skład i fabrykantom z tychże składów wełnę zakupuiącym, pożyczki na wełnę do składu złożoną, były udzielane, aż do wyczerpania funduszów do tego przeznaczonych. Bliższe szczegóły udzielą Władze mieyscowe zarządzaiące temi składami.

Urządzenie,

tyczące się handlu tranzytowego bydłem z Rossyi przez Królestwo Polskie do Austryi i Pruss.

(Ciąg dalszy.)

Punkta wychodowe, trakty do nich, i punkta sprawdzenia transportów.

Punkta wychodowe będą następuiące: Igołomia, Wilczkowice, Wieruszów, Grodziszczko, Nieszawa i Mława. Trakty zaś do tych punktów, iakoteż mieysca do sprawdzenia transportów bydła po drodze, oznaczone są w dołączoney tu tabelli.

Czas do przeyścia bydła przez Królestwo Polskie.

§. 12. Wyexpedyiowane przez Komorę Polską bydło powinno być przepędzonem do punktów sprawdzenia w ciągu dni tylu, ile w marszrucie wyrażonych będzie dziennych kursów, z do-

daniem atoli rasztagów przy dobrey drodze na trzeci dzień, a w czasie wiosennym, iesiennym i dżdżystym, na drugi dzień.

Użycie dni na rasztagi przeznaczonych, zostawia się dowolności pędzącego bydło, byłe ogólna liczba tychże dni przekroczona nie była, wyiąwszy przypadek, o którym w §. 18. iest mowa.

Sprawdzanie transportów po drodze.

§. 13. Sprawdzanie transportów w przechodzie na punktach do tego przeznaczonych, ma być dopełnionem bez zwłoki, pod odpowiedzialnością Oficyialisty do tey czynności obowiązanego.

Ubytek bydła w przechodzie.

§. 14. Jeśliby w drodze część iakowa z pędzonych na tranzyto wołów z powodu choroby upadła, i woły te iako do spożycia ludzkiego niezdatne, zakopane być musiały, a właściciel bydła upadek ten spisanym na mieyscu wywodem słownym udowodnić był w stanie, natenczas pobór opłaty cła od brakuiących wołów mieysca nie ma. — W przypadkach zaś ubytku wołów przez zakuławienie lub inny szwank nie czyniący bydlęcia niezdatnem do spożycia, lub też w razie zbłąkania się, lub kradzieży wołow, gdy w takich zdarzeniach bydło w kraiu do użycia pozostaie się, opłata cła całkowitego następować winna, i tym końcem ubytek takowy ma być przez Urząd Skarbowy właściwego mieysca sprawdzenia, na świadectwie depozytowem na złożoną kaucyią wydanem, tudzież na liście konwoiowym zanotowany, w celu, iżby cło za brakuiące woły na iedney z komor konsumowych było ściągniętem, alboteż przy odbiorze kaucyi na komorze wchodowey złożoney i z teyże kaucyi było potrąconem. W pierwszym razie wyda komora konsumowa interessentowi na złożoną opłatę zwyczayny kwit celny, w drugim zaś zanotuie należność na świadectwie depozytowem na złożoną kaucyią, dla potrącenia takowey należności przy wydaniu teyże kaucyi.

Rozumie się samo z siebie, iż ieżeli z powodu podobnych przypadków pędzący woły opłacił iuż w gotowiznie cło od iedney połowy całego transportu wołów, natenczas w razie ubytku tychże z drugiey połowy, nie będzie od niego wymagana opłata w gotowiźnie, lecz prenotowaną zostanie na świadectwie kaucyinem.

Sprzedaż bydła w przechodzie.

§. 15. Cząstkowa sprzedaż bydła z powodu zakuławienia lub innego przypadku, dla którego daley pędzonem być nie może, dozwala się, lecz naywyżey, co do wołow co do ilości sztuk trzech, w każdém mieyscu sprawdzenia, noclegu lub rasztagu. — Takowa sprzedaż iednak zanotowaną być ma przez Urząd Skarbowy w mieycu sprawdzenia znayduiący się, na świadectwie depozytowém kaucyinem i na liście konwoiowym podług przepisu w §. poprzednim, dla następnego poboru cła uprzedaney ilości.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Rossyia.

Gazety Berlińskie donoszą z Petersburga z d. 13. Czerwca: Piękna pogoda długo tu iuż trwaiąca sprzyiała Niedzieli zeszłey licznym przeiazdkom do Carskiego Sioła, gdzie tyle drogich łączy się wspomnien. Radość licznie zebranego ludu została uwieńczoną, gdy NN. Cesarstwo Ichmość w towarzystwie W. Xięcia Michała Pawłowicza, który dniem wprzódy powrócił z Moskwy, raczyło przeieżdżać się w gabryiolecie po pięknym ogrodzie o godzinie 8. wieczorem. — Radca tayny Kołogrywow złożył urząd nadwornego W. Mistrza obrzędowego. Następcą iego został Hrabia Stanisław Potocki, podobnież ze stopniem Radcy taynego.

Z Moskwy donoszą z dnia 5go Czerca: W dniu 18. Maia w tuteyszym kościele katedralnym w obecności N. Cesarzowey Maryi Fedorowney, W. Xięcia Michała Pawłowicza, odprawił Arcybiskup Filaret uroczyste dziękczynne nabożeństwo, za szczęśliwe rozwiązanie W. Xiężney Heleny Pawłowney i za młodą W. Xiężnę, która na pamiątkę zmarłey Cesarzowey otrzymała imię Elżbiety Michayłowney; — Od dnia 29 Maia do 4. Czerwca nadciągły z Petersburga następuiące woyska: 1) 2 Szwadrony kozaków przybocznych i szwadron pionerów, 2) 2 szwadrony huzarów przybocznych i 2 szwadrony strzelców konnych, 3) 2 szwadrony dragonów przybocznych, 2 szwadrony ułanów przybocznych, 4) 1 bataliion gwardyi grenadyierów Pawłowskich i bataliion strzelców gwardyi. Spodziewane są: bataliion gwardyi Preobrażeńskiey, batalion gwardyi Finlandzkiey, batalion gwardyi Siemienowskiey, bataliion gwardyi Izmaiłowskiey, iedna brygada artyleryi konney i brygada artyleryi pieszey, 2 szwadrony gwardyi lekkiey iazdy, 2 szwadrony gwardyi konney, 2 szwadrony kirassyierów przybocznych Cesarza Jegomości i 2 szwadrony kirassyierów Cesarzowey Jeymości. Sądzą tu powszechnie, że uroczystość Koronacyi, z powodu nieszczęsney śmierci Cesarzowey Elżbiety rozpocznie się dopiero w dniu 15. Września, który był oraz dniem Koronacyi wiekopomnego Cesarza Alexandra!

Sprostowanie. — W Numerze przeszłym na stron. 4. w przedziałce wtórey po wierszu 44 czytay: (podp.) »Xiążę Dmitry Ypsylanty.«

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.